

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

**Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo**

Spirens., 1660

Titulus VIII. De Dilationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

reus actione civili: quia in criminalibus ex solâ contumaciâ, accusatus non habetur pro confesso. *L. Divus: vers. sic & Divus Pius ff. de cust. & exhib: reo Barth. in L. absentem. n. 3. ff. de pœnis.* Sic etiam in spiritualibus causis & beneficialib⁹ dicta pœna locum non habet: veluti cùm agitur de decimis: ne inde detur vitiosus ad talem ingressus. *In Procuratore* an locum habeat, meritò dubitatur, eò quod perinde ac ipse Dominus extrahendo processum, vel injustam causam scienter defendendo calumniari possit. Et licet benignior sit sententia non habere, tamen de rigore iuris locum habere existimat. *Gail: lib. 1. obs: 29.*

TITULUS VIII.

DE DILATIONIBVS.

C A S U S.

IN Concilio Nicæno cùm Episcopi nō pauci loco sententiæ indignas finitimorum Episcoporum criminationes deferrent, & à Constantino Magno causas cognosci postulerent, Imperator Libellis in sinum

absq;

absq; ulla lectione coniectis, inquit: Deus vos Sacerdotes constituit, & potestate affecit iudicandi de nobis, ideoque nos rectè iudicamur à vobis; vos autem nefas est ab hominibus iudicari. Quare Dei solius inter vos iudicium expectate, & vestra iurgia ad illud examen d. vinum reservate. Ego enim si Episcopum delinquentem viderem, non solum à iudicando abstinerem; sed veste etiam mea contegerem, quoad possem.

Sig. lib. 13. Imp. occ. Quæritur, an Dilatationem Iudicalem iure potuissent exigere dicti Episcopi? Consule num: 1.

R.

Sacramento calumniæ utrinq; posito, litigatores petere solent inducias & dilationes, actor quidem ad suam intentionem probandam: reus verò ad respondendum petitioni actoris, & exceptionem si quam habet probandam. Est dilatio in genere *ex communi DD.* iustum temporis.

poris intervallum, quod ad aliquem actum judicialem commodius peragendum, actori aut reo, à lege, vel à iudice, vel ex conventionem partium conceditur: proinde aut legalis, aut judicialis, aut conventionalis. Dilationum judicialium alia citatoria, alia probatoria, alia executoria. Citatoria dantur reo ad comparandum in iudicio; qui si vocatus primò non compareat, secundò, & tertio vocandus est, iusto tamen temporis intervallo minimum 10. dierum, inter singulas citationes: quamquam sint qui existiment, 10. dies inter singulas citationes auctoritas esse ad 30. juxta *Authentic: qui semel C. quomodo & quando Iudex*. Sed hodiè quoad intervallum 30. dierum, utimur style cuiusque curiæ: & spectato iure Canonico dilationes omnes sunt arbitrariæ, non quia Iudex eas denegare possit (nam si eas denegaret appellacione locus esset) sed quia, ut dictum est, eas pro varietate circumstantiarum, terminos earum prorogando, moderari potest, *cap. cum sit Romana. de appell.* **DIXI** secundò, & tertio vocandus est. nisi Iudex unâ citatione peremptoria

ptoriã pro tribus uti malit, prout illi integrum est. *per cap: cum ex literis. de restitut in integr: cap. cum dilecti. & cap. ult. de dolo. l. 2. l. contumacia ff. de re jud: Panorm: in cit. cap. 1. & ult: & ibid: Gl: h. t. LIMITA* quando citatio fit ad eum duntaxat finem, ut inducatur contumacia judicialis. *ut in cap: ult. h. t. nam sec^o est in causis quibusdam gravioribus, ad privationem alicuius beneficii vel officii tendentibus: nam in huiusmodi non sufficit una pro tribus citatio, sed distinctis edictis opus erit, si de iure trina citatio exigatur. Panor. & Joan. Andr: in cap. ex tua. de Clericis non resid:*

2. Probatoria dilatio est, quæ lite contestatâ & juramento calumniæ præstito, actori ad suam intentionem, & reo ad exceptionem suam probandam conceditur. *cap. 1. h. t. Et hæc omnis etiam prima, in causis civilibus est regulariter peremptoria, etiamsi non adjiciatur hæc vox peremptoriæ l. Titia scio. §. 1 ff de leg: Marant: p. 6. h. t. Unde nõ nisi semel dari potest in singulis iudicii actibus, singulisq; negotiis emergentibus. l. fin: in princ. ff. de ferijs. l. orat: eod. tamen si autem dilationes omnes, ut supra dictum,*

dictum, iudici arbitrariae sint, etiam legales (quae à lege, statuto, stylo curiae, aut consuetudine conceduntur absque ministerio Iudicis vel litigantium *L. 1. ff. de re jud.*) teste Geil. *1. obs: 89. n. 13.* tamen semper aequalitas inter actorem & reum servari debet, ut quantum temporis actori datur, tantumdem concedatur reo, si petat, cum eius partes sint favorabiliores. *L. favorabiliores ff. de reg: Iuris: cap. non licet: eod tit. in 6. & in iudiciis aequalitas servanda sit. cap. 1. de sent: & re jud: in 6. cap. novit & ceterum de jud: cum etiam iudicium claudicare non debeat. cap: cum inter. Gl. de except: ut proinde dilatio probatoria, quae datur in iudicio semper communis sit, ut si detur uni parti, profit etiam alteri. *L. petenda: c. de temp: in integ. restit. in capitalibus tamen controversiis, reo tres dilationes, accusatori duae, etiam causam non cognitam, dari possunt. L. fin: in fin: ff. de feriis.* quia in iis causis majus vertitur praesudicium litigatorum. Excipe causam criminalem adulterii, in qua nulla dilatio danda est, nisi ut personae exhibeantur, aut Judex negotii qualitate motus, eam causam cog-*

sâ cog-

sâ cognitâ concesserit. *L. in crimine ff. de adulterijs.* Cæterum cùm omnis dilatio probatoria sit peremptoria, ut dictû est, **DUBITABIS**, an infra terminum datum ad probandum debeat probatio absolvi, an verò facta, postquam dilatio probatoria expiravit, valeat? *Responsio*, pendet ex forma concessionis, dilationis, eâq; de re, vide *Pelsium in processu judiciar. h. t. 31. n. 65. & seq.*

3. Executoriæ dilationes sunt, quæ dantur condemnato ad satisfaciendum, & sunt

4. Mensium. *cap: querenti. de offic: deleg. L. 2.*

& 3. *C. de usuris, rei judic. L. si debitori ff. de*

jud: Hæ dilationes non habent locum in

realibus, neq; in criminalibus, nam in his

executio non differtur, nisi certis casibus

notatis *per Host: in sum: tit. de offic: deleg. §.*

qua jurisd. vers: quamvis. Veluti cùm Prin-

ceps jubet aliquem acri^o puniri: cùm mu-

lier prægnans damnatur ad mortem: cùm

damnatur servus ratiociniis obligatus:

cùm relegato assignanda est insula. **AD-**

DUNT his DD. aliam speciem dilationum

quas vocant deliberatorias, quæ dantur,

reo, ut viso libello actoris secum delibe-

rare possit, an litigare velit, vel non. Et

ideo,

ideo, si reus per literas citatorias plenè
instrui possit, veluti si libellus fuerit cita-
tioni insertus, non conceditur ei dilatio
ad deliberandum *cap: 2. h. t.* Dantur vero
de jure Novellarum 20. dies à die porre-
cti reo libelli actoris. *Authen: offeratur. C.*
de litis con. & aliquando plures pro distan-
tia locorum *cap. ult. h. t. cap. dilect. de procur.*
Quinimò, etiam iis exactis, pro varietate
eorum, quæ utrinque intra iudicii præpa-
ratoria agitata occurrunt; variisq; aliis
dilationibus locus esse potest: ut si reus
velit Judicem, ut suspectum recusare, et
probare esse talem: *L. amplissimi C. de iur.*
vel impugnare rescriptum, cuius vi ad in-
competentem Judicem citatus est, *l. 2. C. de*
t. vel si velit actorem suum laudare. L. 2. C.
ubi in rem actio, vel demonstrationem re-
petitæ sibi fieri. *L. de pupillo. S. 1. ff. de nov. op.*
ris denunt. vel quid aliud simile: nam dilatio
ad unumquemq; actum judicialem de-
bitè peragendum, & ne quid præpropere
fiat, dari potest maior vel minor pro arbi-
trio Judicis: in quo spectanda cuiusq; con-
suetudo. **DIXI** deliberatorias dari reo
quia non actori dari debent, cum actor
instru-

instructus venire debeat. *L. 2. C. h. t. L. qui
 in alterius ff. de reg: jur.* nunquam enim da-
 tur dilatio ad id, quod quis instructus esse
 debet. *cap. litera. h. t. L. si quando C. h. t. cap. li-
 tera. de presumpt.* Controversum est: an, &
 quæ dilationes prorogari possint? Respon-
 det Gail: *1. obs: 11.* primam dilationem pro-
 batoriam prorogari non posse: quia super-
 sit secunda & tertia, & quia dilationes sint
 amputandæ. *L. 2. C. de temp: appell.* imò si
 in prima probatione multi testes produ-
 cti, & examinati fuerint, non esse dan-
 dam secundam & tertiam, docet *Gl: in cap:
 in causis. v. productionem h. t.* quia multitu-
 do testium refrænanda est. *cap. significave-
 runt de testib. Gail: cit. n. 2.* Similiter proro-
 gari possunt dilationes, quæ à iudice dan-
 tur veluti ad contestandam litem, ad re-
 spondendum libello actoris: imò facilius
 huiusmodi dilatio prorogari potest, quàm
 nova dari iuxta *Gl. in fin: C. de ferijs.* dumò
 intra terminum dilatio petatur: aliàs eo
 lapso prorogari nequit: cum prorogatio
 aliud non sit, quàm dilationis labentis,
 nondum lapsæ, extensio *L. sed si manente ff.
 de precario. L. bonorum ff. rem ratam haberi.* Et
 ideò

Et ideo lapsō termino, non prorogatio
 sed novus terminus seu nova dilatio pe-
 tenda est, eâq; ex causâ duntaxat conce-
 denda: dicitur autem nova dilatio cū
 finito prior termino alia datur. Non de-
 bet autem prorogatio maior esse dilatio-
 ne v. g. dilatio ad mensem, & prorogatio
 ad duos menses; quia surrogatum fortis-
 simo debet naturam eius, cui surrogatur. *Menoch: lib: 2. casu 52.* Tempora pro-
 dilationum non interrupta sint oportet
 sed continua *Gl: in L. 2. ff. de divers: & tem-
 poral: præscript: ita ut comprehendantur*
dies tam feriati & solemnes, quam non
feriati, adeò, ut ne repentinis feriis inter-
polentur: nisi quòd his supervenientibus,
beneficio restitutionis, iis subducantur
alii totidem dies surrogantur. L. sed et si
feria ff. ex quibus causis maiores. De effectibus
 dilationum, si inquiras. Dico dilatio-
 nem excusare à pœnâ ac morâ, eâq; de-
 rante Judicis officium acquiescere, ni-
 hilq; super articulo, super quo data est di-
 latio, validè innovari aut agi posse. *cap. 1.*
& cap. præterea h. t. L. 3. C. eod: Calvol: in pr.
xi. §. dilatio conclus: 6. n. 2. Secus dicendum

si super alio articulo data fuerit dilatio: neq; enim conquiescit Judicis officium dilatione pendente: sicut nec finitâ causâ dilationis, quia eâ finitâ immediatè finitur dilatio: ut si fuerit alicui data dilatio ro- dierum ad comparendum, & citat° com- paruerit statim primâ die, illa dilatio per- emptâ est, & nullatenus conquiescit Judi- cis officium. *Calvol. loco cit. n. 3. & 4.* Alter dilationis effectus est, quòd ubi terminus eius advenit, regulariter vim habeat sen- tentiæ interlocutoriæ. *L. qualem ff. de rece- ptis arbit. & perimat actum, qui in assigna- to dilationis termino fieri debuit: ita ut pars postea comparens amplius super eâ- dem re, nisi ex gravi causa audiri non de- beat. L. 1. & ult. ff. de feriis.* Quâ formâ ve- rò dilationes conferantur. *Vide Tholos: lib. 48. cap. 8. n. 17. & seq.*

TITULUS. IX.

DE FERIIS.

C A S U S.

PRætoris taurus cornupeta in pau- perculi cuiusdam Rustici pascua
H tran-